

”Det har varit helt uppenbart från första början”

En interaktionistisk studie av diskursen kring Jeffrey Epstein på Reddit

Mårten Wedekull

Isak Engdahl

Arbetets art: Kandidatuppsats

Sidantal: 39

Titel: "Det har varit helt uppenbart från första början"

Författare: Mårten Wedekull

Handledare: Isak Engdahl

Datum: 26-05-2026

Abstract:

Studien ämnar undersöka hur konspirationsteorier konstrueras, omformas och upprätthålls genom interaktioner på onlineforumet Reddit med inriktning på diskursen kring Jeffrey Epstein. Vidare är syftet att undersöka hur konspirationsteorier interaktionellt utvecklas genom plattformens användare. Studien utgår från ett interaktionistiskt och kunskaps-sociologiskt perspektiv där konspirationsteorier förstås som sociala och narrativa processer snarare än enbart individuella övertygelser. Materialet består av sju Reddit-trådar som analyserats genom kvalitativ tematisk analys och kodning. Resultatet visar att diskussionerna präglas av processer där användare etablerar sig i diskussionerna genom familiaritet, förhandlar om tolkningsföreträde och omformulerar gränsen mellan spekulation och etablerad kunskap. Analysen visar även hur tidigare spekulationer retroaktivt kan framställas som bekräftade och hur olika informationsfragment fungerar som byggstenar för mer omfattande narrativa tolkningar. Studien i helhet bidrar till en fördjupad förståelse av konspirationsteorier i digitala miljöer som dynamiska och socialt producerade fenomen och där verklighet och kunskap ständigt är förhandlingsbart.

Nyckelord:

Kunskapssociologi, Konspirationsteorier, Jeffrey Epstein, Reddit, Onlineforum, Digitala observationer

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.2 Syfte och frågeställning.....	2
2. Tidigare forskning	4
3. Teoretiskt ramverk.....	14
3.1 Konspirationsteorier som interaktionella prestationer.....	14
3.1.1 Familiaritet som interaktion	15
3.1.2 Evidens som interaktion	15
3.1.3 Auktoritet som interaktion.....	16
3.3 Kunskap som social konstruktion.....	16
4. Metod.....	19
4.1 Urval och material	19
4.2 Analys och kodning	20
4.3 Etiska överväganden	22
5. Analys.....	25
5.1 Post-bias.....	25
5.2 Omformulering av sanning	26
5.3 Familiaritet	27
5.4 Sakpåstående.....	28
5.5 Auktoritet.....	30
5.6 Negligering av motsägare	31
5.7 Skeptisk retorik.....	32
6. Slutsats.....	35
Referenser.....	39

1. Inledning

Konspirationsteorier har länge varit en del av det offentliga samtalet, men har under de senaste decennierna fått en särskilt framträdande roll i digitala miljöer. På internetforum och sociala plattformar diskuteras, utvecklas och sprids alternativa förklaringar till politiska händelser, brott och samhällsfenomen i en omfattning och hastighet som saknar historiska motsvarigheter. I sammanhang som dessa framstår konspirationsteorier inte enbart som färdiga idéer, utan som något som formas och omformas genom mänskliga interaktioner (Klintman 2019, s. 41-43, 113-115).

Ett centralt kännetecken för konspirationsteorier är att de ofta befinner sig i ett spänningsfält mellan spekulation och etablerad kunskap. Vissa påståenden avfärdas som osannolika eller ogrundade, medan andra, ibland över tid, får en förändrad status i takt med att ny information tillkommer eller tolkas på nya sätt (Klintman 2019, s. 22-23, 84-86). Detta gör konspirationsteorier särskilt intressanta att studera som sociala processer snarare än som stabila föreställningar. Samtidigt kan denna dynamik förstås utifrån att människor har en benägenhet att tolka händelser som resultat av dolda intentioner snarare än slump, vilket gör konspirationstänkande intuitivt tilltalande snarare än enbart ett resultat av okunskap (The Conversation 2019).

Ett fall där just dynamiken blir särskilt tydlig är fallet Jeffrey Epstein. Redan innan de mest uppmärksammade rättsprocesserna cirkulerade rykten om omfattande nätverk av sexuellt utnyttjande kopplade till inflytelserika personer. Dessa påståenden betraktades huvudsakligen som spekulativa och stundom som konspiratoriska. I samband med Epsteins arrestering 2019, efterföljande rättsprocesser, offentliggörandet av dokument och vittnesmål men också det högst omdiskuterade självmordet förändrades dock förutsättningarna. I samband med att amerikanska justitiedepartementet släppte runt tre miljoner tidigare hemligstämplade dokument som beslagtogs vid Epsteins arrestering har denna händelseutveckling fått nytt liv online. Vissa aspekter av det som tidigare avfärdats som konspirationsteorier kom att bekräftas, samtidigt som nya och mer långtgående tolkningar växte fram när de ökända Epstein filerna släpptes för allmänheten.

Detta skapar en analytiskt intressant situation där gränsen mellan “konspiration” och “verklighet” inte är given, utan föremål för kontinuerlig förhandling (Klintman 2019, s. 84-86). Epstein-fallet kan därmed förstås som en process där olika versioner av verkligheten samexisterar, konkurrerar och förändras över tid. Parallellt fortsätter diskussioner att utvecklas i digitala forum, där användare kopplar samman etablerade fakta med mer spekulativa påståenden och därigenom bidrar till att forma nya tolkningar.

Föreliggande uppsats tar sin utgångspunkt i den förändringsprocessen. I stället för att fokusera på varför människor tror på konspirationsteorier riktas analysen mot hur vissa föreställningar förändras och i vissa fall uppfattas som mer verklighetsförankrade. Särskild uppmärksamhet riktas mot diskussioner i onlineforum, där användare i interaktion med varandra tolkar information, ifrågasätter påståenden och etablerar vad som framstår som trovärdigt, vad Klintman kallar ett socialrelationellt fenomen (2019, s. 113-115).

1.2 Syfte och frågeställning

Studiens syfte är att undersöka hur konspirationsteorier relaterade till Epstein-fallet utvecklas genom interaktioner på onlineforumet Reddit. Av särskilt intresse är hur föreställningar om exempelvis elitbaserade pedofilnätverk, som initialt framstår som vilda spekulationer, kan få sociala funktioner och omformas till alternativa sanningar för in-grupper.

Studiens frågeställning är därför: *Hur konstrueras och omformas statusen på olika skendens och utsagor kring Epstein-kontroversen på digitala forum utifrån ett interaktionistiskt perspektiv?*

Genom att analysera hur aktörer i forumdiskussioner gör yttranden, delar sina utsagor, bemöter varandras påståenden och bidrar till att stabilisera eller förändra narrativ, söker studien att belysa hur gränsen mellan spekulation och etablerad kunskap produceras i

praktiken. Därigenom bidrar uppsatsen till en fördjupad förståelse av konspirations-teorier som kunskapssociologiskt fenomen, där verklighet inte enbart upplevs utan också formas genom social interaktion.

2. Tidigare forskning

Forskningen om konspirationsteorier har under de senaste åren vuxit snabbt och blivit alltmer tvärvetenskaplig. Ett genomgående drag i fältet är att forskningen länge dominerades av psykologiska förklaringar till varför individer tror på konspirationsteorier, medan senare arbeten i högre grad har riktat uppmärksamheten mot konspirationsteorier som sociala, narrativa och mediala processer. Denna förskjutning är viktig för föreliggande studie, eftersom den öppnar för att analysera inte bara *varför* människor attraheras av konspiratoriska förklaringar, utan också *hur* sådana förklaringar byggs upp, cirkulerar och får legitimitet i digitala miljöer.

En central referenspunkt i den psykologiska litteraturen är Douglas, Sutton och Cichockas verk *The Psychology of Conspiracy Theories*, som beskriver konspirationsteorier som driven av tre övergripande motivkategorier: epistemiska, existentiella och sociala (2017, s. 538-540). Epistemiska motiv handlar om behovet av förståelse, säkerhet i tolkningen av omvärlden och motviljan mot slumpmässighet (Douglas et al. 2017, s. 538-539). Existentiella motiv handlar om behovet av kontroll och trygghet i situationer av hot eller osäkerhet (Douglas et al. 2017, s. 539-540). Sociala motiv rör behovet av att upprätthålla en positiv bild av sig själv eller den grupp man identifierar sig med (Douglas et al. 2017, s. 540). Författarna betonar samtidigt att forskningen i högre grad har kunnat förklara attraktionen i konspirationsteorier än deras faktiska konsekvenser, och de menar att konspirationsteorier ofta är mer tilltalande än tillfredsställande (Douglas et al. 2017, s. 540-541). Konspirationsteorier erbjuder alltså en känsla av förklaring och mening, men det är inte säkert att de faktiskt reducerar osäkerhet eller återger kontroll på längre sikt.

Det sociala spåret i forskningen har särskilt betonat konspirationsteoriernas förmåga att erbjuda en stark ingrupp och motstånd mot utgrupper, vilket kan ge individer stärkt självkänsla och drag av narcissism (Douglas et al. 2017, s. 540). Douglas et al. framhåller vidare att konspirationsteorier ofta är spekulativa, komplexa och motståndskraftiga mot falsifiering, eftersom motbevis lätt kan omtolkas som del av själva konspirationen (2017, s. 538). De kan därför skydda redan etablerade övertygelser genom att

omdefiniera avvikande evidens som manipulation eller mörkläggning. Samtidigt visar de att konspirationstro tenderar att vara starkare när människor upplever osäkerhet, söker mönster i tillvaron eller möter händelser vars omfattning gör "små" förklaringar otillräckliga (Douglas et al. 2017, s. 539). Konspirationsteorin blir då inte bara en alternativ förklaring, utan en meningsordnande tolkningsram.

Till detta kommer forskning som fördjupar den moraliska och affektiva dimensionen. Harmon-Jones, Szymaniak, Edgeworth, Sebban & Harmon-Jones undersöker specifikt om uppfattningar om "ondska" spelar en roll för benägenheten att tro på konspirations-teorier (2024). I deras studie *Evil perceptions but not entertainment value appraisals relate to conspiracy beliefs* ökade konspiratoriskt och antagonistiskt formulerade texter både uppfattningen att aktörerna handlade med onda intentioner och deltagarnas benägenhet att acceptera konspiratoriska förklaringar (Harmon-Jones et al. 2024). Författarna fann också att det var just föreställningen om illvilliga avsikter, snarare än berättelsens underhållningsvärde, som medierade effekten på konspirationstro (Harmon-Jones et al. 2024, s. 1-2, 6). Detta fynd är viktigt, eftersom det visar att konspirations-teorier inte bara fungerar som kognitiva svar på osäkerhet, utan också som moraliska berättelser där händelser förklaras genom att onda och mäktiga aktörer antas ligga bakom skeenden som annars framstår som svårbegripliga. I just deras material förekom dessutom Jeffrey Epstein som ett av de fall genom vilka denna mekanism studerades, vilket gör studien särskilt relevant för föreliggande studie.

Samtidigt visar annan psykologisk forskning att konspirationsteorier inte enbart attraherar genom att erbjuda kontroll eller moraliska förklaringar, utan också genom att de upplevs som narrativa och emotionella upplevelser. Van Prooijen, Ligthar, Rosema och Xu argumenterar i *The entertainment value of conspiracy theories* för att konspirations-teorier har ett särskilt underhållningsvärde, de uppfattas som intressanta, spännande och uppmärksamhetsfångande (2022 s. 25-27). I deras fem fallstudier visade sig konspiratoriska versioner av olika händelser väcka starkare emotionell intensitet och högre grad av *entertainment appraisals* än icke-konspiratoriska versioner (Van Prooijen et al. 2022, s. 25, 43-44). Likt Harmon-Jones et al. använde även denna studie berättelsen om Jeffrey Epsteins död och jämförde en konspiratorisk version, där mäktiga personer antas ha

mördat honom i fängelset, med den officiella förklaringen att han begick självmord. Författarna fann att underhållningsvärde och emotionell intensitet bidrog till att öka benägenheten att tro på den konspiratoriska versionen (Van Prooijen et al. 2022, s. 25, 43-44). Resultatet kan tolkas som att konspirationsteorier inte bara bör förstås som felaktiga trosföreställningar eller rationella brister, utan också som berättelser som tilltalar genom sin dramatik, sina känslomässiga toppar och sin förmåga att göra världen mer narrativt laddad.

Det sociala motivspåret inom psykologisk forskning har i sin tur utvecklats i riktning mot social identitetsteori. Robertson, Pretus, Rathje, Harris och Van Bavel menar att konspirationsteorier ofta utvecklas i relation till hot mot människors sociala identiteter, vare sig dessa identiteter är politiska, religiösa eller etniska (2022, s. 1-2). De visar att konspirationsteorier är särskilt väl lämpade att möta sådana hot eftersom de förlägger skuld och ansvar hos en fientlig utgrupp snarare än hos den egna gruppen (Robertson et al. 2022, s. 2). På så sätt kan negativa händelser omtolkas så att den egna gruppens moraliska status skyddas. Robertson et al. pekar också på att människor är mer benägna att acceptera identitetsrelevant (miss)information när grupprelaterade behov väger tyngre än noggrannhetsmål (2022, s. 1-2). När den egna gruppen upplevs som hotad blir konspirationsteorier därför extra attraktiva, eftersom de både förklarar varför något negativt har hänt och bekräftar föreställningen att den egna gruppen i grunden har rätt.

Forskningen visar också att sociala identitetsprocesser inte bara handlar om tillhörighet, utan även om status, överlägsenhet och erkännande. Robertson et al. lyfter fram samband mellan konspirationstro och kollektiv narcissism, det vill säga föreställningen att den egna gruppen är storartad men inte får det erkännande den förtjänar (2022, s. 2). Personer med hög kollektiv narcissism visade i tidigare forskning större benägenhet att tro på olika COVID-19-konspirationer, och författarna framhåller att konspirationsteorier kan bli särskilt attraktiva när de hjälper till att upprätthålla bilden av den egna gruppen som orättvist angripen eller förbisedd (Robertson et al. 2022, s. 1-3). Konspirationsteorier framstår därmed inte bara som kognitiva genvägar eller emotionellt spännande berättelser, utan som resurser i skapandet av "vi" och "dem".

Besläktat med detta visar Mehl, Rief, Soll och Pytlik att populistiska attityder, särskilt antielitism och preferensen för obegränsad folklig suveränitet, är måttligt men tydligt korrelerade med konspirationstro (2025, s. 2, 4-5). Deras resultat tyder dessutom på att sådana populistiska attityder kan minska den positiva inverkan som ett mer analytiskt tänkande annars har på att motverka konspirationstro (Mehl et al. 2025, s 3, 5-7). Mehl et al. tolkar detta som att antielitism och misstro mot etablerade institutioner kan förstärka sårbarheten för konspiratoriska förklaringar genom att minska motivationen att ompröva ideologiskt attraktiva föreställningar (2025, s. 2, 8-9). Studien placerar därmed konspirationsteorier i ett politiskt landskap där misstro mot eliter, institutioner och expertis utgör en central grogrund.

Sammantaget ger den psykologiska forskningen viktiga insikter i varför konspirationsteorier upplevs som tilltalande. De olika konspirationsteorierna kan erbjuda förklaringar i osäkra situationer, skydda identiteter, reducera skuld för den egna gruppen, gestalta världen i moraliska termer och samtidigt fungera som känslomässigt intensiva och underhållande berättelser. Men just här uppstår också en begränsning. Den psykologiska forskningen är i huvudsak inriktad på individen som bärare av motiv, dispositioner eller behov. Även när social identitet inkluderas är fokus ofta på vad som gör en individ mottaglig för ett budskap, snarare än på hur budskapet formas, förhandlas och stabiliseras genom konkret interaktion mellan människor.

Det är denna begränsning som senare sociologisk forskning i allt högre grad försökt åtgärda. Rao och Greve beskriver explicit en förskjutning i forskningsfältet, från att studera individuella predispositioner och motiv till att analysera konspirationsteorier som produkter av sociala processer och digitala förmågor (2024, s. 192, 196-197). De framhåller att äldre forskning främst sökte förklaringar i individers misstänksamhet, kognitiva bias eller behov, medan nyare forskning i högre grad intresserar sig för onlinegrupper, sociala medier och de former av kollektiv tolkning och påverkan som möjliggörs på plattformarna (Rao & Greve 2024, s. 196-198). I deras syntes definieras konspirationsteorier som berättelser om mäktiga och hemlighetsfulla gruppers dolda och illvilliga handlingar. Det viktiga är dock att dessa berättelser alltid är inbäddade i en

konspiratorisk kultur där människor samtalar om dem, får återkoppling på sina tolkningar och tillsammans skapar mening kring osäkra händelser.

Rao och Greve betonar också att forskningen bör flytta fokus från “*the individual believer in isolation*” till ett “*social system engaged in joint interpretation and influence*” (2024, s. 196). De hänvisar till tidigare arbete som beskriver ryktesspridning online som en rik konversation snarare än en passiv återberättelse, och de menar att det finns en tydlig forskningslucka kring hur människor faktiskt kommunicerar när de ägnar sig åt konspirationstänkande (Rao & Greve 2024, s. 197-198). Särskilt lyfter de fram behovet av att förstå huruvida deltagare i onlineforum når konsensus om en version, utvecklar flera konkurrerande versioner, eller upprätthåller flera motsägelsefulla tolkningar samtidigt (Rao & Greve 2024, s. 198-199). Denna fråga är direkt relevant för föreliggande studie, eftersom den riktar in sig på hur forumdiskussioner kring Epstein-fallet bidrar till att förändra relationen mellan spekulation, misstanke och upplevd verklighetsförankring.

En viktig del av det sociologiska skiftet är också att konspirationsteorier förstås som narrativt organiserade fenomen. Tangherlini, Shahsavari, Shahbazi, Ebrahimzadeh och Roychowdhury analyserar detta i sin studie *An automated pipeline for the discovery of conspiracy and conspiracy theory narrative frameworks* (2020). Forskarna studerar det sociologiska skiftet genom att jämföra Pizzagate, som de beskriver som en konspirationsteori, med Bridgegate, som de behandlar som en faktisk politisk konspiration (Tangherlini et al. 2020, s. 3-4). Deras centrala bidrag är att visa att konspirationsteorier kan förstås som generativa narrativa ramverk bestående av aktörer, relationer och återkommande kopplingar mellan annars åtskilda domäner (Tangherlini et al. 2020, s. 2-4, 32-34). I deras analys bygger Pizzagate på det som författarna kallar “*hidden knowledge*”, det vill säga föreställningen att vissa aktörer har tillgång till dold eller särskilt sofistikerad kunskap som gör det möjligt att länka samman politik, människohandel, satanism, Wikileaks och andra fält (Tangherlini et al. 2020, s. 4, 25-26). Denna typ av kunskap fungerar som en legitimationsmekanism, där komplexa och ibland spekulativa kopplingar framstår som resultatet av insikt snarare än gissningar.

Vidare menar författarna att detta flerdomänsmönster är typiskt för konspirationsteorier, medan faktiska konspirationer oftare förblir mer begränsade till en enskild domän. De föreslår också att konspirationsteorier tenderar att stabiliseras relativt snabbt, för att sedan bli motståndskraftiga mot förändringar, samtidigt som de kan expandera plötsligt genom att nya domäner länkas in i den redan etablerade berättelsen (Tangherlini et al. 2020, s. 3-4, 33-34). Kortfattat innebär detta att narrativet kan växa i omfattning utan att bli mer precist, samtidigt som det blir motståndskraftigt mot kritik.

Detta narrativa perspektiv är särskilt viktigt för en studie av Epstein-fallet. Fallet är i sig inte bara ett juridiskt och medialt skeende, utan också ett nav kring vilket en mängd olika berättelsefragment, namn, dokument, flygloggar, fotografier, vittnesmål, medieinslag och spekulationer kan kopplas samman. Tangherlini et al.s analys visar att konspirationsteorier ofta är "*collages of many smaller scale theories*", och att den övergripande berättelsen stabiliseras genom upprepad aktivering av vissa relationer och mindre detaljer (2020, s. 3-4, 33-34). Detta erbjuder ett produktivt sätt att förstå hur forumdiskussioner om Epstein kan röra sig från relativt begränsade påståenden om en enskild individ till bredare föreställningar om elitnätverk, underrättelsetjänster, trafficking, mediemörkläggning och institutionaliserad korruption.

Den sociologiska forskningen pekar alltså mot att konspirationsteorier inte bara är innehåll utan också en social process där interaktionerna är drivande: teorierna växer genom återberättelser, kopplingar, bekräftelser och konflikter. Men även här finns en vidare precisering i den forskning som specifikt studerar onlineinteraktioner kring brott och utredningsliknande diskussioner. Wästerfors, Burcar Alm och Hannerz visar i artikeln, *The bumpy paths of online sleuthing*, att diskussioner om brottsfall på Flashback bör förstås som interaktionella processer där deltagare tillsammans producerar familiaritet, evidens och auktoritet (2024). Deras poäng är att dessa tre dimensioner inte bör behandlas som individuella egenskaper utan som något som åstadkoms i samspelet mellan deltagarna (Wästerfors et al. 2024, s. 6291-6292). Det är i svaren, invändningarna, bekräftelserna och korrigeringarna som vissa personer framstår som insatta, vissa uppgifter behandlas som bevis och vissa aktörer får tolkningsföreträde. De argumenterar därför för att ett interaktionistiskt och etnografiskt perspektiv behövs för att förstå online-

sleuthing, eftersom verksamheten i grunden är beroende av andras respons och därför präglas av “*bumpy paths*”, det vill säga tillfällig bekräftelse, motstånd, omförhandling och möjlig kollaps (Wästerfors et al. 2024, s. 6292-6293).

Detta utvecklas vidare i Wästerfors senare artikel om hur deltagare engagerade i just online-sleuthing “plockar russinen ur kakan” när de sorterar, rensar och värderar information (2024, s. 299-300). Där framställs forumdiskussionen inte bara som ett försök att reda ut ett brottsfall, utan som en reflexiv ordning där deltagarna också försöker ordna själva ordnandet. Det som blir viktigt är alltså inte endast vilken information som finns, utan hur deltagare motiverar varför något ska räknas som relevant, trovärdigt eller smakfullt (Wästerfors 2024, s. 304-305). Detta är nära besläktat med kunskapssociologiska frågor om hur vissa påståenden i konspiratoriska miljöer successivt får högre status än andra.

Studien kan vidare förstås i ljuset av Klintmans begrepp *knowledge resistance*, vilket belyser hur individer tenderar att selektivt acceptera eller avvisa information i linje med sociala och kulturella sammanhang (The conversation, 2019). Klintmans forskning visar att människor ofta formar sina uppfattningar utifrån redan etablerade övertygelser och därefter söker bekräftande bevis och sanningar (The conversation, 2019).

Klintmans perspektiv underlättar förståelsen av de återkommande argumentationsmönster som identifierats i materialet, exempelvis användningen av post-bias och negligering av motsägare. Perspektivet utgör ett komplement till Wästerfors et al.s fokus på hur trovärdighet konstrueras i digitala diskussioner och hjälper att förstå varför vissa tolkningar blir särskilt motståndskraftiga mot kritik (2024). Klintmans ansats möjliggör en analys av både hur kunskap produceras i interaktion och varför vissa former av kunskap tenderar att bestå trots motstridig information.

Ett kunskapssociologiskt stöd för ett sådant perspektiv finns hos Smiths *K is mentally ill* (1978). I artikeln som analyserar hur någon definieras som “mentalt sjuk” visar Smith att fakta inte uppträder som neutrala registreringar av verkligheten, utan som resultatet av en textuell och social ordning som instruerar läsaren i hur materialet ska förstås som

faktuellt (1978, s. 23-24). Smiths poäng är att socialvetenskapliga data alltid redan har arbetats upp av andra, och att det som framstår som fakta bygger på urval, kategorisering och en särskild läsordning (1978, s. 50-51). För föreliggande studie är detta relevant eftersom forumtrådar, artiklar och andra digitala spår inte kan behandlas som rena speglingar av verkligheten. De måste förstås som praktiker där verklighet produceras genom hur händelser sorteras, länkas och görs läsbara som tecken på något större.

Ett närliggande resonemang återfinns inom kunskapssociologin i bredare mening, såsom den presenteras av Lagerspetz (2009). Här betonas att kunskap inte enbart är ett resultat av individuella observationer, utan formas i relation till sociala villkor, historiska sammanhang och kollektiva tankemönster (Lagerspetz 2009, s. 4-5). Centralt är antagandet att det som uppfattas som kunskap alltid är socialt situerat och därmed påverkat av exempelvis klassposition, kulturell tillhörighet och institutionella praktiker (Lagerspetz 2009, s. 10-11, 45). Detta gäller även vardagliga föreställningar och det som i andra sammanhang tas för givet som fakta.

Vidare framhålls att kunskapssociologin inte bör förstås som ett avgränsat delområde, utan snarare som ett perspektiv i stort, där alla former av vetande bör sättas i relation till processerna genom vilka de produceras, sprids och legitimeras (Lagerspetz 2009, s. 3-4). I linje med detta kan forumtrådar och digitala texter förstås som delar av en bredare kunskapsproduktion, där verkligheten inte bara återspeglas utan aktivt formas genom sociala och diskursiva praktiker.

Även Helgesson och Woolgars studie visar sin relevans för föreliggande studie, eftersom de visar hur värderingar och bedömningar blir synliga just när de misslyckas och måste repareras (2018). Deras studie av värderingstillbud som sociala processer, beroende av social legitimering och samspel, understryker att evaluativa processer inte är självklara utan kräver koreografi, offentlig sanktion och reparationsarbete när något går snett (Helgesson & Woolgar 2018, s. 149-151). Översatt till konspirationsteoretiska sammanhang ger detta ett sätt att förstå vad som händer när ett påstående i en tråd ifrågasätts, motbevisas eller behöver omformuleras för att kunna leva vidare. Det som annars framstår som stabil kunskap blir då synligt som en ömtålig och förhandlad ordning.

Ytterligare ett framträdande forskningsperspektiv inom digitala miljöer är plattformsforskning, där fokus riktas mot hur sociala medieplattformar aktivt formar villkoren för offentlig kommunikation. I *Custodians of the Internet* argumenterar Gillespie för att plattformar inte bör förstås som neutrala infrastrukturer för yttranden, utan som aktörer som kontinuerligt organiserar synlighet, deltagande och legitimitet genom moderation, algoritmisk sortering och regelverk (2018, s. 5-7). Plattformar har en förmåga att framställas som öppna och opartiska arenor samtidigt som de genom tekniska och institutionella strukturer avgör vad som sprids, synliggörs eller begränsas. Gillespie menar vidare att moderation är en grundläggande del av vad som utgör sociala plattformar (2018, s. 21-22). Plattformar bidrar därmed inte enbart med tekniska förutsättningar för kommunikation, utan påverkar också vilka former av tolkningar och narrativ som får genomslag i digitala miljöer. Detta perspektiv är relevant för studien eftersom de digitala diskussionerna befinner sig inom ramen för plattformens egna logiker för synlighet, interaktion och spridning.

Mot denna bakgrund framträder en tydlig forskningslucka. Den psykologiska forskningen har gett viktiga svar på varför konspirationsteorier attraherar, de erbjuder mening, moralisk struktur, identitetsskydd och narrativ intensitet. Den sociologiska forskningen har i sin tur visat att konspirationsteorier bör förstås som socialt producerade berättelser som cirkulerar i digitala miljöer och stabiliseras genom återkoppling, upprepning och kollektiv tolkning. Det som fortfarande är mindre utforskat är hur denna process ser ut i detalj i konkreta fall där gränsen mellan "konspirationsteori" och "verklighetsförankrad misstanke" är särskilt laddad. Epstein-fallet passar särskilt bra som studieobjekt, då det både innehåller verifierade inslag som rör sexuellt utnyttjande, elitkontakter och systematiskt skydd, och samtidigt är omgivet av långtgående spekulationer om mörkläggning, medskyldighet och hemliga nätverk.

Denna uppsats placerar sig därför i skärningspunkten mellan dessa forskningsfält. Den utgår från den psykologiska litteraturens förståelse av varför konspiratoriska berättelser är attraktiva, men flyttar det analytiska fokuset till de sociologiska och interaktionella processer genom vilka sådana berättelser formas, förhandlas och gradvis kan vinna ökad

legitimitet i digitala forum. Det är just denna övergång, från individuellt mottagande till kollektivt meningsskapande och från spekulativt påstående till mer etablerad berättelse, som utgör studiens huvudsakliga forskningsproblem.

3. Teoretiskt ramverk

Denna studie utgår från ett interaktionistiskt och kunskapssociologiskt perspektiv där konspirationsteorier förstås som sociala och interaktionella processer. Centralt är antagandet att det som uppfattas som kunskap, evidens och trovärdighet inte existerar oberoende av sociala sammanhang, utan produceras, förhandlas och stabiliseras genom interaktion mellan aktörer.

Utgångspunkten ligger därmed i en förskjutning från att analysera *vad människor tror* till att analysera *hur vissa föreställningar blir möjliga att tro på*, samt hur de i vissa sammanhang får status som mer eller mindre legitima tolkningar av verkligheten.

3.1 Konspirationsteorier som interaktionella prestationer

Ett centralt analytiskt verktyg i studien hämtas från Wästerfors, Burcar Alm och Hannertz som i studien *The bumpy paths of online sleuthing* undersöker hur deltagare i online diskussioner om brott gemensamt konstruerar kunskap genom interaktion (2024). Studien visar att det som framstår som insikt, bevis eller expertis inte är individuella egenskaper, utan något som åstadkoms och skapas i det interaktionistiska samspelet mellan användare på onlineforum. Wästerfors et al. tar inspiration från Blumer i att mening och tyngd produceras genom interaktioner, familiaritet, evidens och auktoritet betraktas således som socialt konstruerade och under ständig förhandling (Blumer 1986 se Wästerfors et al. 2024, s. 6294).

Wästerfors et al. identifierar tre analytiska iakttagelser i denna process, familiaritet, evidens och auktoritet (2024, s. 6290). Begreppen används här som analytiska teman för att förstå hur konspirationsteorier formas, existerar och omformas i onlineforum. Studien ämnar vidareutveckla de tre dimensionerna samt utforska nya analytiska infallsvinklar (Wästerfors et al. 2024, s. 6290).

3.1.1 Familiaritet som interaktion

Familiaritet avser de sätt som deltagare visar att de är insatta i ett fall. Detta sker genom att referera till detaljer, tidigare händelser, dokument eller interna diskussioner (Wästerfors et al. 2024, s. 6297-6298). Genom sådana handlingar positionerar sig deltagare som kunniga och därmed som mer trovärdiga aktörer. Centralt i Wästerfors et al.s studie är att familiaritet inte är något som existerar i individen, utan något som etableras i interaktion. En deltagare blir inte trovärdig enbart genom att visa kunskap, utan genom att denna kunskap erkänns av andra deltagare (Wästerfors et al. 2024, s. 6302-6303). Familiaritet är därmed en relationell prestation, där legitimitet uppstår genom respons, bekräftelse eller frånvaro av ifrågasättande.

Familiariteten i relation till konspirationsteorier innebär att vissa användare kan framstå som särskilt insatta genom att konsekvent referera till detaljer, dokument eller tidigare diskussioner, vilket i sin tur bidrar till att stabilisera deras tolkningar som mer trovärdiga.

3.1.2 Evidens som interaktion

Evidens förstås i Wästerfors et al.s studie inte som något som existerar oberoende av sociala processer, utan som något som produceras genom interaktion. Studien visar att deltagare i online diskussioner använder en rad olika resurser, exempelvis iakttagelser och vittnesmål som potentiella bevis (Wästerfors et al. 2024, s. 6299-6300).

Det avgörande är dock inte materialets objektiva status, utan hur det används i argumentation och hur det tas emot av andra deltagare. Genom att selektivt kombinera olika informationsfragment kan deltagare skapa det som framstår som sammanhängande beviskedjor, även om varje enskilt element i sig är osäkert eller tvetydigt (Wästerfors et al. 2024, s. 6293-6294). Detta innebär att evidens inte enbart presenteras, utan aktivt konstrueras och stabiliseras genom upprepning, bekräftelse och integration i bredare narrativ. Samtidigt kan evidens också destabiliseras genom kritik, motargument eller alternativa tolkningar.

I kontexten av konspirationsteorier är detta särskilt relevant, eftersom gränsen mellan fakta och spekulatation ofta är flytande. Vad som i ett skede framstår som ett löst sammanträffande kan genom upprepning och selektiv integrering med tiden byta skepnad till en konstruerad sanning.

3.1.3 Auktoritet som interaktion

Auktoritet handlar om hur vissa deltagare ges tolkningsföreträde i diskussionen. I likhet med familiaritet och evidens är auktoritet inte en fast egenskap, utan något som uppstår genom interaktionella processer (Wästerfors et al. 2024, s. 6300-6302). Wästerfors et al. visar att auktoritet kan etableras genom att deltagare (2024, s. 6301-6302):

- visar kunskap och insikt
- använder eller producerar vad som uppfattas som evidens
- får stöd eller bekräftelse från andra deltagare

Auktoritet är därmed beroende av ett kontinuerligt erkännande från andra aktörer. Den kan snabbt stärkas, men också undermineras genom kritik eller motargument (Wästerfors et al. 2024, s. 6301-6302). Detta gör att diskussioner om kontroversiella ämnen ofta präglas av instabila hierarkier, där tolkningsföreträde ständigt förhandlas.

I relation till konspirationsteorier innebär detta att vissa aktörer kan komma att framstå som centrala "tolkare" av verkligheten, vars versioner av händelser får större genomslag än andras.

3.2 Kunskap som social konstruktion

Det interaktionella och narrativa perspektivet kompletteras med ett kunskapssociologiskt angreppssätt inspirerat av Smiths *K is mentally ill*, Helgesson och Woolgars *Valuation mishaps* och Lagerspetz syn på kunskapssociologi (1978; 2018; 2009). Här

betonas att det som uppfattas som fakta inte är neutrala representationer av verkligheten, utan resultat av sociala praktiker.

Smith visar att det som framstår som objektiv kunskap formas genom specifika sätt att organisera och presentera information. Data är aldrig "rå", utan alltid redan strukturerad genom urval, kategorisering och tolkning (1978, s. 23-24). Detta innebär att det som uppfattas som fakta i praktiken är resultatet av en social ordning som instruerar hur information ska förstås.

Helgesson och Woolgar utvecklar detta genom att visa hur värderingar och bedömningar stabiliseras genom sociala processer, men också hur de kan falla och därmed behöva repareras (2018, s. 149-151). När en etablerad tolkning ifrågasätts blir det synligt hur mycket arbete som krävs för att upprätthålla dess legitimitet. Vidare beskriver Lagerspetz hur det som uppfattas som kunskap alltid är knutet till sociala och historiska sammanhang inom kunskapssociologin. Det som framstår som självklart eller objektivt formas i själva verket av kulturella tolkningsramar, social position och etablerade sätt att förstå världen (Lagerspetz 2009, s. 9-10, 28).

I relation till konspirationsteorier innebär detta att fakta inte är givna, bevis är beroende av tolkning och att legitimitet är resultatet av social stabilisering. Det kunskapssociologiska perspektivet gör det möjligt att analysera hur vissa påståenden i onlineforum gradvis kan röra sig från att betraktas som spekulativa till att uppfattas som mer etablerade och på sikt transformeras till konstruerade sanningar.

Studien utgår från ett interaktionistiskt och kunskapssociologiskt perspektiv där konspirationsteorier förstås som socialt producerade och narrativa processer. Genom att kombinera interaktion, narrativ konstruktion, kunskapssociologi och selektiv tolkning blir det möjligt att förstå konspirationsteorier som dynamiska processer där verklighet kontinuerligt produceras, förhandlas och upprätthålls.

Wästerfors et al.s begrepp familiaritet, evidens och auktoritet synliggör hur trovärdighet och tolkningsföreträde konstrueras genom interaktion mellan användare i digitala

forum. Det kunskapssociologiska perspektivet, inspirerat av Smith, Lagerspetz samt Helgesson och Woolgar, bidrar till en inblick av hur fakta, bevis och legitimitet formas genom sociala praktiker, selektion och tolkningsprocesser (1978; 2009; 2018).

Tillsammans skapar dessa perspektiv ett analytiskt ramverk för att undersöka hur diskursen kring Jeffrey Epstein konstrueras, förhandlas och omformas på onlineforumet Reddit. Ramverket möjliggör en analys av hur konspirationsteorier inte enbart speglar verkligheten, utan också aktivt bidrar till att konstruera den. Särskilt centralt är förståelsen av hur gränsen mellan spekulation och verklighetsförankring formas genom sociala och interaktionella processer.

4. Metod

4.1 *Urval och material*

Studien bygger på en kvalitativ, interpretativ ansats med inslag av tematisk analys och digitala observationer. Studiens syfte är att interaktionellt analysera hur användare i onlineforumet Reddit konstruerar trovärdighet, positionerar sig själva i relation till andra samt hanterar oenighet i diskussioner kring konspirationsteorier. Studien utgår från en förståelse av digitala forum som sociala och interaktionella arenor där mening skapas genom språkliga praktiker. I linje med tidigare forskning om onlinediskussioner som utredningsgrupper kan onlineforum förstås som miljöer där deltagare aktivt producerar och förhandlar begrepp som familiaritet, evidens och auktoritet (Wästerfors, Burcar Alm & Hannertz 2024, s. 6289, 6291-6293). Analysen fokuserar därmed inte enbart på inläggens innehåll, utan även på hur olika yttranden fungerar i interaktionen.

Materialet består av diskussionstrådar från Reddit som behandlar Jeffrey Epstein och relaterade konspirationsteorier. Reddit är en digital plattform där användare publicerar och diskuterar innehåll i tematiska forum, så kallade subreddit, där kommunikationen sker genom kommentarstrådar. Denna struktur möjliggör sekventiella svar, invändningar och vidareutvecklingar av resonemang. Innehållets synlighet styrs i hög grad av röstningssystemet ”karma” där användare kan rösta upp eller ned inlägg, vilket innebär att spridning och genomslag formas genom användarnas interaktioner snarare än genom redaktionell kontroll. Plattformen kan därmed förstås som en diskursiv miljö där mening, trovärdighet och relevans produceras kollektivt i realtid.

Datainsamlingen genomfördes genom systematiska sökningar med nyckelord som “Jeffrey Epstein”, “Epstein” och “conspiracies” med den tidigast hämtade tråden 10-04-2026 och den senaste hämtade 20-04-2026. För att identifiera centrala och inflytelserika diskussioner sorterades resultaten med hjälp av funktioner som “top”, “best” och “recommended”, vilka prioriterar innehåll med hög synlighet och interaktion. Detta tillvägagångssätt möjliggör ett urval av diskussioner där användare i hög grad engagerar sig i att tolka, förhandla och utveckla olika förståelser av fallet.

Urvalet av trådar baserades på en kombination av kriterier, där särskild vikt lades vid antal kommentarer, graden av interaktion mellan användare samt innehållets relevans för studiens syfte. Urvalsprocessen var strategisk och iterativ, där ett större antal trådar initialt genomlästes innan de mest analytiskt rika valdes ut. Detta tillvägagångssätt ligger i linje med Silvermans (2022, s. 290) betoning av analytisk fördjupning framför representativitet inom kvalitativ forskning. Det slutliga materialet omfattar sju diskussionsstrådar, motsvarande cirka 700 inlägg och kommentarer, totalt 626 till antalet.

Kodningen genomfördes på nivå av enskilda kommentarer samt meningsbärande segment inom dessa. En kodning definierades som tilldelningen av en analytisk etikett till ett textavsnitt som uttrycker en positionering, spekulation eller interaktionell funktion. I enlighet med Saldaña (2013) utgjordes koder av korta, sammanfattande begrepp som fångar centrala aspekter av datamaterialet.

Enskilda inlägg kunde tilldelas flera koder i de fall de innehöll överlappande betydelser eller fyllde flera funktioner i interaktionen, exempelvis genom att formulera ett sakpåstående och samtidigt omformulera en sanning. Att antalet kodningar nästan tangerar antalet kommentarer speglar därmed både materialets komplexitet och analysens fokus på flera simultana dimensioner av meningsskapande.

4.2 Analys och kodning

Analysen genomfördes i flera steg och inspirerades av etablerade principer för kvalitativ forskning (Silverman 2022; Saldaña 2013; Emerson, Fretz & Shaw 2011). Inledningsvis lästes materialet igenom upprepade gånger för att skapa en helhetsförståelse av diskussionernas struktur och innehåll. Under arbetets gång fördes preliminära analytiska anteckningar, i linje med etnografiska arbetssätt (Emerson et al. 2011, s. 1-2). Analytiska anteckningar är av stor vikt då de fungerar som verktyg för att identifiera vad Emerson et al. kallar ”*key incidents*”, alltså iakttagelser som forskaren eventuellt vill ha med i metod och analysarbete (2011, s. 39-40). Den efterföljande analysen tog sin utgångspunkt i Saldañas beskrivning av kodning, det vill säga processen att tillskriva data korta,

meningsbärande etiketter som fångar dess centrala innehåll (Saldaña 2013, s. 3-4). Kodning betraktas här som ett centralt analytiskt verktyg för att identifiera mönster och skapa struktur i materialet.

I den initiala fasen genomfördes en första kodningsomgång i linje med Saldañas *First Cycle Coding*, där materialet kodades explorativt (2013, s. 58-59, 63). I detta skede användes främst *descriptive coding*, vilket innebär att data tilldelas korta etiketter som sammanfattar dess huvudsakliga innehåll och ämne, exempelvis vad ett visst inlägg eller yttrande handlar om (Saldaña 2013, s. 262). Denna typ av kodning möjliggjorde en systematisk överblick över materialets centrala teman och återkommande uttryck.

Parallellt användes även *values coding*, som syftar till att identifiera och synliggöra deltagarnas värderingar, attityder och övertygelser (Saldaña 2013, s. 268). Genom denna kodningsform kunde analysen fånga hur användare legitimerar sina påståenden och positionerar sig i relation till andra, vilket var centralt för studiens fokus på interaktionsmönster.

I flera fall tillämpades även *simultaneous coding*, då enskilda yttranden kunde tillskrivas flera koder samtidigt när de innehöll flera analytiskt relevanta dimensioner, exempelvis när användare kombinerar familiaritet med post-bias (Saldaña 2013, s. 80-82, 267). Detta möjliggjorde en mer nyanserad analys av komplexa yttranden.

Kodningsprocessen var iterativ och cyklisk snarare än linjär, där data kontinuerligt jämfördes med tidigare koder och omkodades vid behov, i enlighet med Saldañas betoning av att kvalitativ analys innebär en fortlöpande process av jämförelse, omtolkning och förfining (Saldaña 2013, s. 58).

I en senare fas genomfördes en mer fokuserad analys i linje med *Second Cycle Coding*, där *pattern coding* och *focused coding* användes för att identifiera de mest analytiskt betydelsefulla koderna och organisera dem i mer övergripande kategorier (Saldaña 2013, s. 207-209, 210, 213, 264, 266). Denna fas innebar en omstrukturering av den initiala

kodningen, där liknande koder grupperades utifrån likheter, variationer och relationer för att slutligen resultera i studiens sju teman.

Genom denna process möjliggjordes en fördjupad analys av de digitala interaktionernas mönster, i linje med Saldañas beskrivning av hur kodning utgör en rörelse från enskilda koder till kategorier, teman och mer abstrakta analytiska begrepp (Saldaña 2013, s. 9-12, 175-176). Temana och tillvägagångssättet är inspirerat av Wästerfors et al. där föreliggande studie använt sig av temat familiaritet och vidareutvecklat temat evidens (2024).

Sammanfattningsvis har analysen rört sig från en initial öppen kodning till en mer fokuserad och tematiserad tolkning, där kodning fungerat som ett analytiskt verktyg för att identifiera och strukturera återkommande diskursiva mönster i materialet.

4.3 Etiska överväganden

De etiska övervägandena i studien utgår från riktlinjer för internetforskning, särskilt de som utvecklats av Franzke, Bechman, Zimmer och Ess för Association of Internet Researchers (AoIR 2020). Dessa betonar att etiska beslut inte bör förstås som fasta regler utan som kontextuella och situationsanpassade bedömningar, där varje forskningssituation kräver egna avvägningar, kallat etisk pluralism (AoIR 2020, s. 4, 6-8).

Vidare framhåller riktlinjerna ett så kallat processbaserat förhållningssätt, där etik ses som något som kontinuerligt utvecklas genom hela forskningsprocessen, snarare än som en enskild kontrollpunkt i början av studien (AoIR 2020, s. 2, 4).

Trots att Reddit är en offentligt tillgänglig plattform innebär inte det att allt innehåll kan användas utan vidare reflektion. AoIR betonar att forskare måste ta hänsyn till användarnas förväntningar på integritet, även i miljöer som tekniskt sett är offentliga (2020, s. 7-8).

Särskild hänsyn har därför tagits till användarnas anonymitet och till den kontext i vilken inläggen publicerats. Studien bygger på material som är offentligt tillgängligt och ingen direkt interaktion med användare har skett, vilket innebär att forskningen kan betraktas som relativt låg risk. Detta är i linje med principerna om att minimera skada och risk för forskningsdeltagare, som är centrala inom internetforskningsetik (AoIR 2020, s. 2, 5, 38-39).

Ytterligare åtgärder har vidtagits för att skydda deltagarna. Användarnamn och andra identifierande uppgifter är inte en del av studiens resultat och citat har hanterats selektivt. Detta ligger i linje med AoIRs betoning på att forskare bör skydda identitet och främja anonymitet och konfidentialitet, särskilt när material potentiellt kan kopplas tillbaka till individer (AoIR 2020, s. 9-10).

För att ytterligare minska risken för identifiering har citat från materialet översatts från engelska till svenska. Översättningen har i viss grad skett med språklig omformulering, i syfte att försvåra direkt spårning av originalinläggen via sökmotorer. Detta tillvägagångssätt stöds av rekommendationer inom internetforskning där forskare uppmanas att reflektera över hur direkta citat kan möjliggöra återidentifiering, exempelvis genom enkla sökningar (AoIR 2020, s. 10). Citaten som återfinns i studien saknar, genom aktiva beslut, även referenser till sina respektive trådar och subreddit av samma anledning.

Samtidigt innebär översättning ett metodologiskt övervägande, då den alltid innefattar ett visst mått av tolkning. AoIR framhåller att forskningsmetod och etik är nära sammanlänkade, "ethics is method, method is ethics", vilket innebär att metodval också är etiska val (AoIR 2020, s. 4).

För att hantera detta har fokus legat på att bevara yttrandenas centrala innebörd och deras funktion i analysen. Översättningarna ska därför förstås som analytiska representationer snarare än ordagranna återgivningar, vilket också kan bidra till att minska risken för identifiering utan att förlora analytisk relevans.

Slutligen har studien präglats av en kontinuerlig etisk reflexivitet, där forskaren löpande har bedömt potentiella risker och konsekvenser av sina metodval. Detta är i linje med AoIRs betoning på att etiska beslut bör bygga på fortlöpande reflektion och kritiska frågor genom hela forskningsprocessen, snarare än på fasta regler (AoIR 2020, s. 4, 6-8).

Detta inkluderar överväganden kring hur materialet presenteras och hur citat används, särskilt med tanke på att diskussionerna innehåller kontroversiella och ibland kränkande uttryck. AoIR lyfter här vikten av att väga forskningsnytta mot potentiell skada, vilket innebär att forskaren aktivt måste bedöma hur publicering kan påverka de individer vars innehåll analyseras (AoIR 2020, s. 2, 5, 17-18).

Genom dessa åtgärder har studien strävat efter att balansera analytisk transparens med respekt för de individer vars yttranden analyseras. Detta ligger i linje med centrala etiska principer inom internetforskning, såsom respekt för personer, minimering av skada och rättvis behandling av forskningssubjekt (AoIR 2020, s. 4-5).

5. Analys

5.1 *Post-bias*

Börjar tro? Det har varit helt uppenbart från första början!

Så skriver en användare i en tråd som fokuserar på huruvida Jeffrey Epstein tog sitt liv eller blev mördad. Användarens kommentar kommer direkt efter att en annan användare skrivit att hen börjar tro att Epstein inte tog sitt eget liv. Användaren inleder här med att först ställa en retorisk fråga för att sedan komplettera med ett påstående. Här illustreras hur användaren dels anspelar på nutid men främst hävdar sin vetskap retroaktivt. Detta innebär att sanningsanspråk inte enbart rör nutiden, utan även omförhandlar det förflutna.

Post-bias framträder i analysen som en särskilt kraftfull mekanism eftersom den inte bara påverkar hur specifika påståenden tolkas, utan hur tid i sig organiseras epistemiskt. Tidigare spekulationer omtolkas i ljuset av senare händelser, vilket skapar en retrospektiv logik där det förflutna rekonstrueras som mer förutseende än det faktiskt var. I en tråd där upphovsmannen sammanfattat vad som enligt hen är de värsta utdragen ur Epstein-filerna skriver en användare:

Det här får mig fan att kräkas. Vilken jävla tid vi lever i. Jag har börjat ha mycket bättre koll på mina döttrar den senaste tiden, jag funderar på om jag borde prata med dem om sådana här saker? Jag har definitivt berättat att vår president är en barnvåldtäktsman flera gånger. Men borde jag ha en ännu djupare konversation med dem?

Ytterligare en användare svarar i samma tråd: ”Jag har försökt smälta detta sedan början på 2019, det var redan innan han blev arresterad och jag kämpar fortfarande med att begripa det.”

De båda användarna hänvisar retroaktivt till deras vetskap om den nya informationen genom att påstå att man har berättat om lägesbilden för familj respektive påstår att man

har vetat om det sedan 2019, år innan informationen offentliggjordes. Analytiskt innebär detta att gränsen mellan “att ha rätt” och “att ha haft rätt” suddas ut. Den retrospektiva bekräftelsen används som en resurs i nutida argumentation, vilket skapar en kumulativ legitimeringsprocess.

Detta är särskilt betydelsefullt i Epstein-fallet eftersom vissa faktiska avslöjanden skapar en epistemisk öppning där även mer långtgående påståenden kan framstå som plausibla. Post-bias fungerar därmed som en bro mellan verifierad kunskap och fortsatt spekulation.

5.2 Omformulering av sanning

Vidare visar analysen att diskussionerna präglas av en mer grundläggande omformulering av vad som räknas som kunskap. Officiella källor behandlas inte som neutrala auktoriteter, utan som aktörer med potentiella intressen, begränsningar eller dolda motiv. I en kommentarstråd kopplad till påstående om att en ung flicka varit inlåst i ett bås med ögonbindel där hon blivit våldtagen av Jeffrey Epstein och andra män menar en användare att: *”Den sista biten påminner mig om någon som en särskild president brukar säga. Jag kan vagt komma ihåg att jag har hört eller läst något liknande om honom”*

Detta innebär att epistemisk legitimitet inte längre är knuten till institutionell auktoritet, utan till användarnas egna tolkningspraktiker. Sanning blir därmed inte något som upptäcks, utan något som konstrueras genom selektion, koppling och tolkning av information.

Han blev troligtvis tillsagd att ta sitt liv på sina egna premisser för att slippa att bli torterad i fängelset. Det finns inte en chans på planeten att han skulle kunna få sitta i fängelse för resten av sitt liv där han potentiellt kunnat tjalla för att få bättre behandling och mildare straff.

I inlägget framgår hur en användare omformulerar sanningen om Epsteins död genom sina egna spekulationer kring anledningarna till självmordet. Här blir Smiths perspektiv

i *K is mentally ill* centralt. Det som framstår som fakta är i viss mån alltid resultatet av en viss organisering och tolkning av material (1978, s. 23-24). Reddit-användarna producerar i detta avseende alternativa "textuella ordningar" där vissa kopplingar görs synliga och andra osynliga.

Detta innebär också att frånvaro av bevis kan omtolkas som en sanning i sig, exempelvis som tecken på mörkläggning. På så sätt expanderar vad som kan räknas som relevant information, vilket ytterligare stärker narrativets flexibilitet.

5.3 *Familiaritet*

Ett centralt fynd i studien är, likt Wästerfors et al., familiaritet (2024). Familiaritet förstås som den process där användare visar sin egen insatthet i en interaktion genom att åkalla sin egen förståelse eller visar detaljer kunskap om fallet. Familiariteten blir dock först erkänd och befast när kunskap och insatthet får erkännande av andra användare. En användare gör ett försök att befästa sin familiaritet genom att beskriva sin reaktion och sina känslor till en tråd om Epstein-filerna:

Jag har precis läst igenom det du postade och jag håller på att drunkna i känslor som jag inte ens vet namnet på. Förtvivlan, rädsla, ilska, depression och full hopplöshet. Jag vet inte. Jag hoppas verkligen alla hittar något hälsosamt utlopp när ni läser igenom [Epstein] filerna.

I en annan tråd som diskuterar konspirationsteorier som visat sig vara någorlunda sanna i efterdyningarna från Epsteins död. I en subtråd om huruvida Jeffrey Epstein tog sitt liv eller blev mördad där olika användare diskuterar olika möjligheter med lösa bevis och teorier skriver en användare: ”*Men jag tror att intentionen är att göra det precis lagom vagt för att det ska vara någorlunda förnekbart samtidigt som dem skickar ett sublimt meddelande för att skrämmas.*”

Användaren visar på sin insatthet till diskussionen genom att göra andra användare upplysta på att hen inte bara har kunskap om ämnet utan också att användaren utvecklat en

egen sanning. Här presenteras inga faktiskt bevis eller sanningar utan i stället presenteras användarens egen tolkning, baserad på hens förståelse och insatthet.

Således skapar användaren inte sin familiaritet genom att “ha rätt” eller presentera korrekt information, utan genom att lyckas formulera sitt bidrag på ett sätt som andra finner relevant eller användbart.

Materialet visar också att denna familiaritet är strukturellt instabil. Den måste kontinuerligt reproduceras genom nya inlägg och kan snabbt undermineras. Detta skapar en diskursiv miljö där tolkningsföreteelse aldrig är helt säkrat, utan ständigt utsatt för omförhandling och där det är centralt att positionera sig på ett sätt som gör att man är tillräckligt insatt för att vara en del av diskursen.

Detta ligger i linje med Wästerfors et al.s beskrivning av onlineinteraktion som en process präglad av “bumpy paths”, analysen kan tolkas som att dessa ojämna förlopp inte bara skapar osäkerhet utan även driver diskursens utveckling (2024, s. 6303-6304). Det är just genom ifrågasättanden, korrigeringar och konflikter som vissa tolkningar stärks och andra försvagas.

5.4 Sakpåstående

Ett ytterligare centralt fynd i materialet är förekomsten av sakpåståenden. Sakpåståendena bär inte nödvändigtvis på interaktionsberikande fakta utan används i stället främst som ett medel för att upprätthålla de digitala diskussionerna. Det avgörande är således inte om en enskild uppgift kan verifieras, utan om den kan integreras i en större och sammanhängande berättelse.

Wästerfors et al. (2024) analyserar ett närliggande fenomen under begreppet “evidens”. I deras studie syftar evidens dock i högre grad till att evidens skapas när användare kopplar in jaget i sina utsagor och således placerar sig själva i narrativet vilket således ger deras utsagor mer empirisk tyngd (Wästerfors et al 2024, s. 6299-6300). De sakpåståenden som identifieras i föreliggande studie skiljer sig i detta avseende, då de som ofta presenteras som “bevis” är baserat på vad folk själva påstår och etablerar som fakta.

I stället får dessa påståenden sin betydelse genom hur de framställs och hur väl de passar in i det övergripande narrativet. Skillnaden blir särskilt tydlig i exempel där användare formulerar utsagor som framstår som faktiska, trots att de saknar empiriskt stöd. Nedan följer ett exempel på just den typen av utsaga: ”*Han lyckades bli god vän med en högt uppsatt medlem i Labour Party och regeringen. Vilka fler har han urpressat eller knutit an till?*”

Användaren skriver ett påstående med hög auktoritet och fortsätter med en engagerande följdfråga och lyckas därigenom flytta andra användares fokus från sitt påståendes sanningshalt till att vidareutveckla interaktionen. Detta innebär att sakpåståendets funktion förskjuts från verifiering till integration. Informationsfragment värderas utifrån hur väl de kan kopplas samman med andra element i narrativet. Ju fler kopplingar som kan etableras, desto mer övertygande framstår helheten.

Men tänk om hela Wayfair spektaklet [konspirationsteori om ett möbelföretag bedrev människohandel] inte gick ut på att avslöja pedofili utan snara en mer ondskefull barnhandel för att motarbeta sjunkande födelsetal? Jag kan absoluta se rika par som inte kan få egna barn lägga miljoner för att köpa en unge på svarta marknaden.

Återigen gör en användare starka påståenden och lämnar lite utrymme för tolkningar och motsägelser. Användaren lyckas här koppla in en annan konspirationsteori till pedofilidiskussionen. Genom att öppna med en frågeställning för att sedan bygga på sin fråga med egna spekulationer som svar befäster användaren tidigt nya ramverk för diskussionen. En annan användare är snabb på att svara på inlägget som nu fått fäste och blivit den nya sanningen i subtråden, användaren bygger vidare på frågan och resonemanget:

Privata adoptioner är människohandel. Det är bevisat och det händer varje dag. Allt från adoption av nyfödda bebisar till grupper för ”omplaceringar” på Facebook. Man kan omöjligt separera pedofili från att utnyttja barn, det är alltid sammankopplat!

Här blir Tangherlini et al.s idé om konspirationsteorier som generativa ramverk särskilt relevant. Analysen visar att Reddit-diskussionerna kontinuerligt expanderar genom att nya element integreras i redan existerande strukturer (Tangherlini et al. 2020, s. 2-3). Epstein fungerar som en central nod, men narrativet sträcker sig långt bortom honom som individ.

Detta innebär också att sakpåståenden blir motståndskraftigt mot kritik. Eftersom dess styrka ligger i helheten snarare än i enskilda delar kan kritik av specifika element absorberas utan att narrativet kollapsar. Detta bidrar till att förklara varför konspirationsteorier ofta framstår som robusta trots svag empirisk grund.

5.5 Auktoritet

Auktoritet konstrueras genom sätt på vilka användare positionerar sig som epistemiskt överordnade andra deltagare i diskussionen. Detta sker inte enbart genom att presentera kunskap, utan främst genom hur denna kunskap framförs och hur andra positioneras i relation till den. Ett centralt drag i materialet är att auktoritet ofta etableras genom nedvärdering av motpartens kompetens, snarare än genom styrkan i de egna argumenten. Detta framträder exempelvis i formuleringar där andra deltagare direkt patologiseras eller intellektuellt degraderas, såsom:

Jag hade blivit väldigt förvånad om ingen av er har neurologiska- eller hälsoproblem. Jag hade inte heller blivit förvånad om någon av er bara har grundskoleutbildning. Ni behöver verkligen lära er vad kritiskt tänkande är.

Här konstrueras en tydlig hierarki där användaren positionerar sig själv som rationell och kompetent, samtidigt som motparten framställs som kognitivt eller utbildningsmässigt bristfällig. Auktoritet uppstår således inte genom evidens i sig, utan genom att definiera vem som anses kapabel att producera giltig kunskap. Även mer subtila och basala uttryck bidrar till denna hierarkisering. I korta tillrättavisningar som: ”*Det var inte vad jag skrev, kan du inte läsa*” sker en implicit positionering där talaren framstår som

den som har tolkningsföreträde, medan motparten framställs som oförmögen att förstå det som sagts. Denna typ av korrigering fungerar inte enbart som ett klargörande, utan som en markering av epistemisk överlägsenhet.

I ett interaktionellt perspektiv framträder auktoritet därmed som något relationellt och situerat. Den etableras genom återkommande handlingar där vissa deltagare tillskriver sig själva tolkningsrätt och samtidigt undergräver andras legitimitet. När sådana positioneringar erkänns eller inte aktivt utmanas av andra deltagare kan de stabiliseras över tid och bidra till att vissa röster får ett mer varaktigt tolkningsföreträde.

Materialet visar att auktoritet inte är en fast egenskap, utan något som kontinuerligt måste produceras och upprätthållas i interaktionen. Den vilar inte på institutionell status, utan på deltagarnas förmåga att framgångsrikt hävda sin position i relation till andra. Detta innebär att auktoritet i dessa diskussioner inte enbart är kopplad till innehåll, utan till social positionering och erkännande inom interaktionen.

5.6 Negligering av motsägare

Ett ytterligare centralt resultat är att hanteringen av motsägare inte enbart handlar om konflikt, utan om produktion av epistemiska gränser. Genom att avfärda, främst utomstående, kritiker och motsägare som okunniga eller naiva skapas en tydlig distinktion mellan legitima och illegitima tolkningspositioner. En användare skriver:

Ingen av Trumps dickriders skulle någonsin erkänna att Trump gillar att ta på barn. De var alla väldigt engagerade när de trodde de skulle sätta dit paret Clinton, nu när Trump är 100% inblandad kommer de aldrig att nämna Epstein igen.

I en annan subtråd, där en användare ger sin analys av Epsteins död utifrån egna tolkningar av obducentens utlåtande om benfrakturer i struphuvudet och andra, något tveksamma källor och bevis, svarar en annan användare: ”*Det kan ligga en gömd sanning i det utlåtandet, jag vet detta eftersom jag har expertis i att kolla på true crime, Explore*

with us och Dr Insanity". En tredje användare svarar i samma tråd: "Genom min långa erfarenhet av att kolla på NCIS och Bones har jag blivit expert på brottsplatsutredningar."

Trådsvaren fungerar som exempel på hur de två användarna negligerar den ursprungliga analysen genom att förlöjliga den genom att själva referera till Youtube kanaler och tv serier, snarare än att bemöta den sakligt. Genom att förlöjliga motsägaren och helt avfärda kritiken utvecklar diskursen en form av immunisering, där den egna uppfattningen befästs som den enda giltiga. Kritik integreras inte som en möjlighet till korrigering, utan omtolkas som ett uttryck för bristande förståelse eller ignorans. Detta minskar behovet av att bemöta motargument på deras egna villkor.

Samtidigt bidrar detta till att skapa en stark intern sammanhållning. Att acceptera narrativet blir inte bara en fråga om att hålla med, utan också om att tillhöra en grupp som förstår något som andra anses missa. Diskursen får därmed en identitetsskapande dimension som ytterligare förstärker dess stabilitet.

5.7 Skeptisk retorik

Slutligen återkommer användningen av skeptisk retorik i form av öppna frågor i materialet. Frågorna är inte orienterade mot att få svar, utan mot att öppna upp spekulativa rymder. Dessa frågor fungerar som interaktionella ingångar till nya tolkningsmöjligheter snarare än som avslutade problemformuleringar. För att den skeptiska retoriken ska få genomslagskraft byggs frågorna upp genom att användare presenterar någon form av "bevis" av vad som diskuteras inom tråden. Användarna använder sedan sina egna påståenden som en språngbräda för att frågorna, som sällan går helt i linje med tråden, ska ses som relevanta. Ett tydligt exempel förekommer i en subtråd som diskuterar Epsteins obducent och hans utlåtande kring dödsorsaken:

*Det är möjligt att man drogade vakterna eller kanske mutade dem,
stängde av övervakningskameror eller mutade den vakten, lejt en tränad
lönnmördare som tog sig in i fängelset för att mörda honom, eller tog sig*

förbi all säkerhetspersonal eller mutade dem. Dem kan också ha ordnat en obducent. Han tog definitivt inte sitt eget liv, men detta stämmer inte heller. Eller gömmer dem sig rätt framför näsan på oss för att skrämma andra?

Här etableras inte ett specifikt påstående, utan ett tolkningsutrymme. Frågan pekar bortom det som diskuteras i stunden och antyder att det finns ytterligare lager att upptäcka. Det centrala är inte att precisera vad detta är, i stället förändrar aktören vad som rimligen bör undersökas och preciseras.

Analytiskt innebär detta att frågor används för att expandera snarare än begränsa diskussionen. Genom att formulera sig i ett öppet och skeptiskt frågeformat hålls flera möjliga riktningar samtidigt vid liv. Frågorna fungerar därmed som mekanismer som förhindrar att interaktionen stabiliseras kring en enskild tolkning. I exemplet nedan illustreras hur en användare ger mening till sitt inlägg genom att skriva inledningen som ett citat innan den första skeptiska frågan kommer. Användaren följer därefter direkt upp sin egen fråga med att koppla den vidare till sin nästa fråga. På så vis lyckas användaren, med relativt få ord, skapa skeptisk retorik och öppnar upp för vidare utbyten i kommentarerna.

”En rund märkning i form av en symbol av något slag på undersidan av flickans vänstra lår”, är det någon typ av märkning? Jag vet att det är vanligt inom människohandel, har någon sett något liknande märke eller inskription på någon annan överlevare?

Detta möjliggör en form av deltagande där användare kan initiera nya spår utan att behöva utveckla dem fullt ut. Andra deltagare kan sedan plocka upp frågan och fylla den med innehåll, vilket gör att den digitala interaktionen utvecklas kollektivt. Frågan blir därmed inte ett individuellt kunskapsanspråk, utan en gemensam resurs för vidare meningsskapande.

Denna praktik bidrar också till att upprätthålla en grundläggande öppenhet i diskussionen. Genom att kontinuerligt introducera nya möjliga problematiseringar förskjuts

fokus från att fastställa vad som är sant, till att utforska vad mer som kan vara relevant. Interaktionerna drivs således framåt genom en ständig expansion av möjliga tolkningar.

I relation till övriga teman kan skeptiskt öppna frågor förstås som en central drivkraft i interaktionens dynamik. Där sakpåståenden skapar koherens och post-bias stabiliserar i efterhand, bidrar dessa frågor till att initialt öppna upp och vidga det tolkningsutrymme inom vilket dessa processer kan verka.

6. Slutsats

Studien har undersökt hur diskursen kring Jeffrey Epstein konstrueras, förhandlas och omformas i onlineforum ur ett interaktionistiskt perspektiv. Resultaten visar att konspirationsteorier på onlineforum tillkommer genom interaktionella och dynamiska processer användare emellan som tillsammans skapar ny sanning och legitimitet. Det som framstår som verklighet är därmed inte något givet, utan något som växer fram genom pågående tolkningar, kopplingar och förhandlingar.

Genom analysen framträder ett antal centrala mekanismer som strukturerar interaktion, vilken rör sig i ett gränsland av användares upplevda kunskap och verklighet. En framträdande process är post-bias, där användare retroaktivt omtolkar tidigare spekulationer i ljuset av senare händelser. Rekonstrueringen av det förflutna gör att gränserna mellan spekulation och etablerad kunskap suddas ut. Likt en deduktiv ansats där användare letar empiri för att bekräfta sin hypotes möjliggörs genom post-bias en kumulativ legitimeringsprocess som tillåter att även mer långsökta och osäkra påståenden kan framstå som träffsäkra.

Samtidigt visar analysen att diskussionerna präglas av en aktiv omformulering av sanning, där sanning justeras för att passa det framväxande narrativet. Sanning blir därmed ett rörligt och formbart begrepp, där information selekteras, omtolkas. Uppgifter värderas inte utifrån empirisk hållbarhet, utan utifrån deras förmåga att bidra till narrativets koherens. Omformuleringen av sanning blir därmed en central praktik genom vilken diskursen upprätthålls och utvecklas, och kan förstås som parallell med post-bias men riktad mot nuet. Detta bidrar till att skapa en diskursmiljö där sanning är förhandlingsbart.

I denna adaptiva miljö blir deltagarnas behörighet i interaktionen central och sker genom etablerandet av familiaritet. Att etablera kunskap och insatthet blir ett sätt att positionera sig som trovärdig, men positionen är beroende av att andra användare erkänner den (Wästerfors et al. 2024). Det är först genom erkännande som familiaritet ger en användare tolkningsföreträde och befäster användarens position i diskursen. Samtidigt

måste familiaritet ständigt reproduceras i interaktionen, vilket skapar en dynamik där deltagare kontinuerligt försöker upprätthålla sin position som kunniga och relevanta.

Detta hänger nära samman med sakpåståenden. Snarare än att fastställa vad som är sant eller falskt, skapar sakpåståenden en känsla av sammanhang i narrativet. Enskilda uppgifter får sin betydelse genom hur väl de passar in i helheten och bygger vidare på narrativet och inte empirisk verifierbarhet. Sakpåståenden bygger med upp narrativet på sammankopplade fragment vilket tillåter expansion och blir motståndskraftigt mot kritik.

Auktoritet etableras i detta sammanhang främst genom hur användare uttrycker sig och interaktionerna deltagare emellan. Detta sker genom att framhäva sin egen förståelse samtidigt som motpartens kompetens ifrågasätts eller förminskas. Denna typ av positionering skapar en hierarki där vissa röster framstår som mer legitima än andra, och där tolkningsföreträde uppstår genom interaktion snarare än genom formell status.

Parallellt bidrar negligeringen av motsägare till att ytterligare stabilisera interaktionen. Utomstående kritiker avfärdas som inkompetenta eller ibland som en del av konspirationen, vilket tar bort behovet bemöta invändningar och kritik. Negligeringen blir en immuniseringsmekanism som skyddar narrativet från kritik, samtidigt som den stärker gränsen mellan in- och utgruppen. Därigenom får de digitala interaktionerna också en tydlig social dimension där tillhörighet och gemensam förståelse blir central.

Slutligen visar analysen att användningen av skeptisk retorik, i form av öppna och spekulativa frågor, är kritisk för diskursens fortsatta utveckling. Den skeptiska retorikens frågor är inte främst inriktade på att få definitiva svar, utan fungerar som ett sätt att hålla flera möjliga tolkningar vid liv samtidigt. Genom att kontinuerligt öppna upp nya tolkningsspår bidrar de till att diskursen förblir rörlig och expansiv, samtidigt som de möjliggör ett kollektivt meningsskapande som bjuder in deltagarnas egna perspektiv.

Sammantaget visar studien att diskursen kring Jeffrey Epstein konstrueras, förhandlas och omformas genom kontinuerliga interaktionella processer där användare gemensamt producerar, justerar och legitimerar olika tolkningar av händelser. Konstruktionen sker

genom att användare introducerar och kopplar samman informationsfragment till narrativt sammanhängande berättelser, medan förhandlingen tar form i responsiva praktiker såsom ifrågasättanden, korrigeringar och positioneringar som avgör vad som framstår som trovärdigt. Omformningen av diskursen sker genom mekanismer som post-bias och omformulering av sanning, där tidigare och nuvarande påståenden anpassas för att passa det övergripande narrativet, samtidigt som sakpåståenden integreras och ges mening i relation till helheten. I denna process etableras familiaritet och auktoritet relationellt genom erkännande från andra deltagare, medan motsägare negligeras, vilket bidrar till att stabilisera vissa tolkningar framför andra.

I relation till tidigare forskning bekräftar resultaten den sociologiska förskjutningen från individfokuserade förklaringar till en förståelse av konspirationsteorier som kollektiva och interaktionella processer, i linje med Rao och Greve (2024). Vidare stödjer studien Tangherlini et al.s syn på konspirationsteorier som generativa narrativa ramverk genom att visa hur diskursen kontinuerligt expanderar genom nya kopplingar (2020). Samtidigt utvecklar studien Wästerfors et al.s begrepp genom att synliggöra hur inte bara evidens, utan även sanning i sig, omformas i interaktion för att upprätthålla narrativ koherens (2024).

Avslutningsvis pekar studien på flera viktiga riktningar för framtida forskning. Främst finns ett behov av att undersöka hur de interaktionella processerna varierar mellan olika digitala plattformar. Plattformar som Reddit, X eller Facebook skiljer sig åt i fråga om struktur, synlighet, moderering och algoritmisk sortering, vilket påverkar hur diskurser konstrueras och vilka tolkningar som får genomslag. Det skulle vara fördelaktigt att bygga vidare och utveckla Gillespies forskning om plattformar för att urskilja mönster i hur olika algoritmiska system påverkar digitala interaktioner (2018). En jämförande ansats skulle därmed kunna synliggöra hur teknologiska och sociala villkor samspelar i produktionen av konspirationsteoretiska narrativ.

Det finns även ett behov av att bygga vidare på Wästerfors et al.s studie hur deltagare själva uppfattar och reflekterar över sitt meningsskapande (2024). Medan denna studie analyserar interaktionen som praktik, skulle intervjustudier eller etnografiska ansatser

kunna fördjupa förståelsen ytterligare för hur användare förstår sin egen roll i diskussionerna, hur de värderar olika typer av information och hur de själva upplever gränsen mellan spekulatation och sanning.

Ytterligare en viktig riktning är att undersöka hur och när sådana diskurser förändras eller bryts. Framtida forskning kan exempelvis fokusera på situationer där etablerade narrativ utmanas av ny information, eller där interna konflikter leder till omförhandling av vad som räknas som legitim kunskap. Detta skulle kunna synliggöra vilka mekanismer som krävs för att destabilisering ska ske i diskurser som annars framstår som motståndskraftiga.

Referenser

Douglas, K.M., Sutton, R.M. & Cichocka, A. (2017). The Psychology of Conspiracy Theories. *Current Directions in Psychological Science*, 26(6), s. 538-542.
<https://doi.org/10.1177/0963721417718261>

Emerson, R.M., Fretz, R.I. & Shaw, L.L. (2011). *Writing ethnographic fieldnotes*. 2 uppl. University of Chicago Press.

Franzke, A.S., Bechman, A., Zimmer, M, Ess, C.M & The Association of Internet Researchers. (2020). *Internet Research: Ethical Guidelines 3.0*. <https://aoir.org/reports/ethics3.pdf>.

Gillespie, T. (2018). *Custodians of the internet, platforms, content moderation, and the hidden decisions that shape social media*. Yale University press.

Harmon-Jones, E., Szymaniak, K., Edgeworth, D., Sebban, G. & Harmon-Jones, C. (2024). Evil Perceptions but not Entertainment Value Appraisals Relate to Conspiracy Beliefs. *Frontiers in Social Psychology*, 2(1350584), s. 1-13.
<https://doi.org/10.3389/frsps.2024.1350584>

Helgesson, C-F. & Woolgar, S. (2018). Valuation Mishaps and the Choreography of Repair. *Valuation Studies*, 5(2), s. 145-162. <https://doi.org/10.3384/Vs.2001-5992.1852145>

Klintman, M. (2019). *Knowledge resistance*. Manchester University press.

Lagerspetz, M. (2009). *Kunskapssociologi* [föreläsningsanteckningar].
<https://users.abo.fi/mlagersp/Kunskapssociologi.pdf>

Mehl, S., Rief, W., Soll, D. & Pytlik, N. (2025). Populist Attitudes and Belief in Conspiracy Theories: Anti-elitist Attitudes and the Preference for Unrestricted Popular Sovereignty Reduce the Positive Impact of an Analytical Thinking Style on Conspiracy Beliefs. *BMC Research Notes*, 18(63), s. 1-10. <https://doi.org/10.1186/s13104-025-07136-z>

Rao, H. & Greve, H.R. (2024). The Plot Thickens: A Sociology of Conspiracy Theories. *Annual Review of Sociology*, 50, s. 191-207. <https://doi.org/10.1146/annurev-soc-030222-031142>

Robertson, C.E., Pretus, C., Rathje, S., Harris, E.A. & Van Bavel, J.J. (2022). How Social Identity Shapes Conspiratorial Belief. *Current Opinion in Psychology*, 7(101423), s. 1-5. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101423>

Saldaña, J. (2013). *The coding manual for qualitative researchers*. 2 uppl. SAGE.

Silverman, D. (2022). *Doing qualitative research*. 6 uppl. SAGE.

Smith, D.E. (1978). K is Mentally ill 'The Anatomy of a Factual Account'. *Sociology*, 12(1), s. 23-53. <https://www.jstor.org/stable/42851953>

Tangherlini, T.R., Shahsavari, S., Shahbazi, B., Ebrahimzadeh, E. & Roychowdhury, V. (2020). An Automated Pipeline for the Discovery of Conspiracy and Conspiracy Theory Narrative Frameworks: Bridgegate, Pizzagate and Storytelling on the web. *PLOS ONE*, 15(6), s. 1-39. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0233879>

The Conversation. (2019). *Conspiracy theories: how belief is rooted in evolution - not ignorance*. <https://theconversation.com/conspiracy-theories-how-belief-is-rooted-in-evolution-not-ignorance-128803>. [2026-04-14]

Van Prooijen, J-W., Ligthart, J., Rosema, S. & Xu, Y. (2022). The Entertainment Value of Conspiracy Theories. *British Journal of Psychology*, 113, s. 25-48.

<https://doi.org/10.1111/bjop.12522>

Wästerfors, D. (2024). Picking the Goodies When Sleuthing Online. *International Criminal Justice Review*. 34(3), s. 299-317. DOI: 10.1177/10575677241230473

Wästerfors, D., Burcar Alm, V. & Hannerz, E. (2024). The Bumpy Paths of Online Sleuthing: Exploring the Interactional Accomplishment of Familiarity, Evidence, and Authority in Online Crime Discussions. *New Media & Society*, 26(11), s. 6289-6306.

<https://doi.org/10.1177/14614448221149909>.

LUNDS UNIVERSITET
Sociologiska institutionen
Box 114, 221 00 LUND
www.soc.lu.se